

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

GIMNAZJUM

W PAWONKOWIE

Szkoła realizuje zadania dydaktyczne i wychowawcze, wspierające wszechstronny rozwój ucznia: wyposaża młodego człowieka w wiedzę, budzi aktywność intelektualną oraz rozwija postawy i zachowania cenione i pożądane w społeczeństwie. Realizacja tych założeń wspierana jest poprzez działania zawarte w szkolnym programie profilaktyki. Pozwalają one na wyposażenie ucznia w wiedzę i umiejętności niezbędne w budowaniu dojrzałej osobowości, nauczenie postaw asertywnych w sytuacjach zagrożeń, rozumienie oraz umiejętne stosowanie norm społecznych i systemu wartości.

Profilaktyka to chronienie człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Jej celem jest ochrona ucznia przed podejmowaniem zachowań hamujących lub niszczących rozwój, określanych jako zachowania ryzykowne.

Założenia Szkolnego Programu Profilaktycznego

1. Szkolny Program Profilaktyki został opracowany na potrzeby Gimnazjum w Pawonkowie po zdiagnozowaniu środowiska szkolnego.
2. Analiza ankiet opracowanych i przeprowadzonych wśród uczniów i rodziców wskazała, że SPP powinien obejmować w szczególności działania i środki stosowane w celu poprawy bezpieczeństwa, zapobiegania agresji, przemocy i uzależnieniom.
3. W SPP przedstawiono także działania mające na celu zapobieganie takim zachowaniom problemowym jak brak kultury osobistej, wagary, brak zainteresowania nauką, wczesna inicjacja seksualna i znieczulica społeczna.
4. Działania realizowane w ramach SPP dotyczą także osób odpowiedzialnych za młodzież tj. rodziców, opiekunów i nauczycieli.
5. Osobą kierującą realizacją SPP jest pedagog szkolny.
6. Poszczególne elementy programu (np.: proponowany przez autorów sposób realizacji) mogą ulegać modyfikacji.

Podstawa programowa a program profilaktyki

Akty prawne obowiązujące przy konstruowaniu Szkolnego Programu Profilaktyki:

1. Konstytucja RP
 - Art.72 ust.1: „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.”
2. Konwencja o Prawach Dziecka (przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r)
 - Art. 3 pkt 1 „ We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.”
 - Art. 19 pkt1 „ Państwa – Strony będą podejmowały wszelkie kroki w dziedzinie, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub nadużyć, zaniedbania bądź niedbałego traktowania lub wyzysku, a w tym wykorzystywania w celach seksualnych dzieci pozostających pod opieką rodzica/ów/, opiekuna/ów/ prawnego/y/ lub innej osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.”

- Art.33 „ Państwa – Strony będą podejmowały wszelkie odpowiednie kroki, w tym środki ustawodawcze, administracyjne, socjalne oraz środki w dziedzinie oświaty, w celu zapewnienia ochrony dzieci przed nielegalnym używaniem środków narkotycznych i substancji psychotropowych, zgodnie z ich zdefiniowaniem w odpowiednich umowach międzynarodowych, oraz w celu im zapobiegania wykorzystywania dzieci do nielegalnej produkcji tego typu substancji i handlu nimi.”
- 3. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 9 lutego 2007 zmieniające rozporządzenie w sprawie statutów publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół
 - W załączniku nr 2 do rozporządzenia z dnia 21 maja 2001r wprowadza się następujący zapis:
 - §2 ust 1: Statut szkoły określa w szczególności:

Cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające program wychowawczy szkoły i program profilaktyczny dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, o których mowa w odrębnych przepisach(...) wychowawczy szkoły i program profilaktyczny, o którym mowa w ust1 pkt1 uchwała Rada Pedagogiczna po zasięgnięciu opinii Rady Rodziców i Samorządu Uczniowskiego
- 4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
 - „Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:
 - Szkolny zestaw programów nauczania, który uwzględniając wymiar wychowawczy – obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego,
 - Program wychowawczy szkoły, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i jest realizowany przez wszystkich nauczycieli,
 - Program Profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców”

Szkolny zestaw programów nauczania, Program Wychowawczy szkoły oraz Program Profilaktyki tworzą spójną całość. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniami zarówno całej szkoły, jak i moralnego nauczyciela.
- 5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2001r w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- 6. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 25 lipca 2005 r.
- 7. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 8. UCHWAŁA Nr 172/2008 Rady Ministrów z dnia 19 sierpnia 2008r. w sprawie przyjęcia Rządowego programu na lata szkolne „Bezpieczna i przyjazna szkoła”.
- 9. Dokumentacja pedagoga szkolnego.

Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:

1. szkolny zestaw programów nauczania, który uwzględniając wymiar wychowawczy, obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego;
2. program wychowawczy szkoły, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym;
3. program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym;
4. szkolny program doradztwa edukacyjno – zawodowego.

Szkolny zestaw programów nauczania, program wychowawczy szkoły oraz program profilaktyki tworzą spójną całość i muszą uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej.

Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela.

Diagnoza sytuacji szkolnej

Diagnozy dokonano w oparciu o analizę dokumentów szkolnych takich jak:

- Sprawozdanie z planu pracy koordynatora i zespołu ds. bezpieczeństwa
- Ewaluacji SPP realizowanego w roku szkolnym 2014/15
- Wyniki ankiet przeprowadzonych we wrześniu w roku szkolnym 2015/16 – na temat "Bezpieczeństwa w szkole"
- Analizę frekwencji uczniów.
- Obserwację zachowań uczniów
- Analizę dokumentacji pedagoga szkolnego,
- Fachową literaturę.

Diagnoza obejmowała m.in.:

- problemy młodzieży widoczne na terenie szkoły (przejawiane w zachowaniach uczniów),
- problemy edukacyjne i wychowawcze rejestrowane przez wychowawców, pedagoga i dyrekcję szkoły,
- problemy zgłaszane przez rodziców,
- problemy zdrowotne nasilające się i dostrzegane przez higienistkę szkolną,
- problemy sygnalizowane przez kuratorów sądowych, pracowników socjalnych GOPS oraz współpracujących ze szkołą policjantów,
- zakres zainteresowań uczniów

Identyfikacja problemu.

Na podstawie diagnozy środowiska szkolnego zauważono występowanie następujących problemów:

- opuszczanie pojedynczych lekcji,
- liczne spóźnienia
- wagary,
- palenie papierosów,
- problem przemocy i agresji (zaczepianie, wyśmiewanie, dokuczanie)
- używanie wulgaryzmów,
- brak motywacji do nauki,
- niekulturalny stosunek uczniów do nauczycieli,
- niszczenie cudzego mienia,
- ze względu na zaistniały problem dopalaczy wśród polskiej młodzieży w czasie wakacji, zażywanie dopalaczy i in. środków psychoaktywnych.

W toku analizy zidentyfikowanych problemów ustalone zostały priorytety i określone cele oddziaływań.

Cele oddziaływań profilaktycznych

1. Zmniejszenie ilości opuszczonych godzin lekcyjnych z powodu wagarów.
2. Kształtowanie umiejętności intrapersonalnych, a w szczególności samoświadomości, samooceny i samodyscypliny.
3. Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów.
4. Rozwijanie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności umiejętności empatycznych, współpracy w grupie.
5. Komunikowanie się oraz rozwiązywanie konfliktów.
6. Wzmocnienie motywacji do nauki, kształtowanie świadomości użyteczności nauczanego materiału.
7. Kultura słowa- eliminacja wulgaryzmów.
8. Aktywne pełnienie dyżurów przez nauczycieli.

Operacjonalizacja celów.

Tworzenie Szkolnego Programu Profilaktyki wymaga określenia obszarów problemowych i dostosowania do nich konkretnych, zaplanowanych działań.

Kierunki działań interwencyjnych i profilaktycznych

1. Analiza sposobu realizacji zadań szkoły wynikających z przepisów prawnych, statutu szkoły i programu wychowawczego szkoły.
2. Działania szkoły w kierunkach wskazanych w wyniku diagnozy:
 - realizacja współpracy z Urzędem Gminy -Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - realizacja współpracy z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną,
 - realizacja współpracy z Policją, Sądem,
 - realizacja współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
 - realizacja współpracy ze Świetlicą "Dziupla" w Pawonkowie,
 - realizacja współpracy z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw przemocy w rodzinie
 - doskonalenie umiejętności nauczycieli (rozszerzenie wiedzy o takie zagadnienia jak: wiedza na temat uzależnień, agresja, sposoby postępowania w konkretnych przypadkach i stosowanie formy pomocy),
 - dalsze doposażanie biblioteki szkolnej i gabinetu pedagoga w fachowe materiały i publikacje dotyczące profilaktyki.
 - włączenie przedstawicieli samorządu uczniowskiego do konkretnych działań (uczniowie powinni mieć poczucie odpowiedzialności za to, co dzieje się w ich środowisku).
 - organizowanie systematycznych, profilaktycznych zajęć edukacyjnych w ramach lekcji wychowawczych, zastępstw doraźnych lub spotkań dodatkowych.
 - stała współpraca z rodzicami w celu przekazywania im wiedzy na temat zagrożeń, a także zapoznanie ich z działaniami szkoły wynikającymi z planu.
 - organizowanie w szkole imprez tematycznych (happeningi, konkursy, przedstawienia i teatry profilaktyczne, itp.).
 - realizowanie warsztatów i programów profilaktycznych przez specjalistów z zewnątrz,
 - organizowanie różnorodnych zajęć pozalekcyjnych w celu zapewnienia uczniom alternatywnych możliwości spędzania czasu wolnego,
 - tworzenie różnorodnej i atrakcyjnej oferty w toku zajęć edukacyjnych.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W WYBRANYCH OBSZARACH ZAGROŻEŃ

1.Obszar: Opuszczanie pojedynczych lekcji, wagary, liczne spóźnienia na lekcje, poprawa frekwencji.

Lp.	Działania	Odpowiedzialny	Termin realizacji
1.	Systematyczne monitorowanie frekwencji uczniów swojej klasy.	Wychowawcy oraz zespoły ds. frekwencji i bezpieczeństwa	Cały rok szkolny
2.	Sporządzanie miesięcznych zestawień frekwencji uczniów w klasie	Wychowawcy	Cały rok szkolny
3.	Przekazywanie informacji o absencji uczniów, rodzicom w udokumentowany sposób np.: wpisując ją do zeszytu korespondencji, powiadomienie telefoniczne, pocztą, itp.	Wychowawcy	Cały rok raz w miesiącu
4.	Poinformowanie rodziców o podjętych przez szkołę działaniach zmierzających do poprawy frekwencji i ustalenie z rodzicami formy i zakresu współpracy dotyczącej usprawiedliwiania nieobecności w szkole, informowania rodziców o wagarach i ucieczkach z lekcji	Wychowawcy	Na wywiadówce Cały rok w miarę potrzeb
5.	Konsekwentne postępowanie zgodnie z ustalonymi procedurami.	Wszyscy pracownicy szkoły	Cały rok szkolny
6.	Szczegółowe poinformowanie ucznia o konsekwencjach wagarów i uciezek z zajęć.	Wszyscy nauczyciele	Początek zajęć dydaktycznych, lekcje organizacyjne.
7.	Odnutowywanie w dziennikach lekcyjnych stwierdzonych uciezek z lekcji, wagarów Stała współpraca z wychowawcami.	Nauczyciele wszystkich przedmiotów	Cały rok szkolny
8.	Sprawdzanie w czasie lekcji różnych zakątków szkoły (szatnia, otoczenie szkoły, ubikacje) w celu stwierdzenia czy nie przebywają tam uczniowie.	Nauczyciele dyżurujący	Cały rok szkolny
9	Konsekwentne reagowanie (odprowadzanie uczniów na lekcje) w przypadku spotkania w czasie lekcji przebywających na terenie szkoły uczniów (korytarze, toalety, biblioteka, świetlica, boisko szkolne).	Wszyscy pracownicy szkoły	Cały rok szkolny
10.	Wspieranie szkoły w podejmowanych działaniach, potwierdzanie podpisem informacji o wagarach i ucieczkach z lekcji, każdorazowe reagowanie na wezwania wychowawcy, egzekwowanie od dzieci realizowania obowiązku szkolnego.	Rodzice	Cały rok szkolny
11.	Pedagogizacja rodziców; zapoznanie z działaniami zmierzającymi do poprawy frekwencji, uświadomienie konsekwencji zaniedbywania realizacji obowiązku szkolnego.	Pedagog, wychowawcy	Podczas wywiadówki minimum raz w każdym roku szkolnym

3. **Obszar:** Palenie papierosów i sięganie po inne substancje psychoaktywne (przede wszystkim dopalacze i alkohol)

Lp.	Działania	Odpowiedzialny	Termin realizacji
1.	Realizacja tematyki programu profilaktyki w ramach godzin wychowawczych.	Pedagog, osoby posiadające uprawnienia	Cały rok szkolny
2.	Podejmowanie tematu uzależnień w ramach zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów i spotkań z wychowawcą	Nauczyciele uczący, wychowawcy	Cały rok szkolny
3.	Pedagogizacja rodziców, Wywiady profilaktyczne	Wychowawcy, specjaliści z zewnątrz	Podczas wywiadówki, minimum jeden raz w roku szkolnym
4.	Segregatory: "Poradnik wychowawcy", "Trudne sytuacje w gimnazjum", "Teczka koordynatora ds. bezpieczeństwa"	Pedagog	Cały rok szkolny
5.	Uczestnictwo młodzieży w spektaklach teatralnych o charakterze profilaktycznym, Organizowane w szkole i poza szkołą.	Pedagog, D. Raida- Filmowe Horyzonty	Cały rok szkolny, w uzgodnieniu z organizatorami
6.	Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych zgodnych z zainteresowaniami młodzieży w celu organizowania czasu wolnego	Chętni nauczyciele	Cały rok szkolny

3. Obszar: Problem przemocy i agresji.

Lp.	Działania	Odpowiedzialny	Termin realizacji
1.	Kontynuowanie prac zespołu interwencyjnego w celu zapobiegania występowaniu zachowań agresywnych oraz szybkiego reagowania w przypadku ich wystąpienia	Pedagog, Zespół ds. bezpieczeństwa	Cały rok szkolny
2.	Przeprowadzenie spotkań z przedstawicielami policji, sądu lub poradni PPP-P w ramach godzin wychowawczych	Wychowawcy	Cały rok szkolny, w uzgodnieniu z zaproszonym gościem
3.	Anonimowe ankiety pozwalające się wypowiedzieć uczniom o aktach przemocy i zachowaniach agresywnych w środowisku szkolnym	Pedagog, wychowawcy	Cały rok szkolny
4.	Bieżące rozmowy z ofiarami sprawcami i ich rodzicami.	Pedagog, wychowawcy, dyrekcja	Cały rok szkolny
5.	Eliminacja niepoprawnych (negatywnych) zachowań uczniów (dokuczanie, wyśmiewanie, głupie dowcipy, zaczepianie, wyzywanie).	Pedagog, wychowawcy, dyrekcja	Cały rok szkolny

4. Obszar: Używanie wulgaryzmów.

Lp.	Działania	Odpowiedzialny	Termin realizacji
1.	Krytyczne podejście do negatywnych Wzorców medialnych, w środowisku rodzinnym i rówieśniczym.	Wszyscy nauczyciele	Cały rok szkolny
2.	Kary za używanie wulgaryzmów- prace porządkowe na rzecz szkoły lub inne kary ustalone przez nauczycieli.	Zespół ds. bezpieczeństwa	Cały rok szkolny
3.	Pedagogizacja rodziców nt. używania wulgaryzmów.	Wychowawcy, pedagog	Na zebraniu z rodzicami
4.	Konsekwentne zwracanie uwagi uczniom używającym wulgaryzmów, pogadanki na. Lekcjach wychowawczych	Wychowawcy i pozostali nauczyciele	Cały rok szkolny
5.	Konsekwentne wpisywanie do dziennika oraz zeszytu korespondencji uwag o używaniu przez ucznia wulgaryzmów.	Wychowawcy	Cały rok szkolny

5. Obszar: Brak motywacji do nauki.

Lp.	Działania	Odpowiedzialny	Termin realizacji
1.	Podniesienie motywacji do nauki Poprzez udział uczniów w warsztatach na temat technik uczenia się, motywacji do nauki, walki ze stresem.	Pedagog	Wg potrzeb
2.	Przeprowadzenie lekcji wychowawczych i warsztatów o tej tematyce	Wychowawcy, pedagog, Pracownicy PPPP	Wg potrzeb
3.	Zachęcanie uczniów do uczestnictwa w zajęciach „Grup wsparcia”	Wychowawca świetlicy, pedagog, wychowawcy, nauczyciele przedmiotów.	Wg potrzeb
4.	Motywowanie poprzez promowanie osiągnięć uczniów, również tych drobnych.	Wszyscy nauczyciele	Cały rok szkolny

6. Obszar: Zapewnienie bezpieczeństwa podczas dowozów.

Lp.	Działania	Odpowiedzialny	Termin realizacji
1.	Rozmowy z uczniami na lekcjach wychowawczych	wychowawcy	cały rok szkolny
2.	Spotkania z policjantem nt. bezpiecznej drogi do szkoły	pedagog	wg potrzeb
3.	Apele dyscyplinujące	dyrektor szkoły	wg potrzeb

Ewaluacja Szkolnego Programu Profilaktyki

Po roku - diagnoza wybranych obszarów wśród młodzieży, rodziców i nauczycieli.

Ocenię poddawane są następujące elementy:

- realizacja programów profilaktycznych,
- realizacja zaleceń zawartych w opiniach PPP,
- realizacja tematyki profilaktyki zawartych w planach pracy wychowawców klas,
- pedagogizacja rodziców na spotkaniach z wychowawcami klas,
- diagnozowanie i monitorowanie przyczyn zachowań ryzykownych,
- diagnoza i monitorowanie więzi z rodzicami, opieki dorosłych, zainteresowania nauką i własnym rozwojem, aktywności, ciekawości poznawczej, praktyk religijnych, zakorzenienia w tradycji społeczności szkolnej i szacunku dla jej norm.

Oceny efektów realizacji Szkolnego Programu Profilaktyki, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzanej przez zainteresowane podmioty, dokonuje się w trakcie posiedzeń Rady Pedagogicznej – podsumowujących pracę w pierwszym i drugim półroczu roku szkolnego.

Podstawą do formułowania ocen będą narzędzia opracowane przez zespoły diagnozujące daną dziedzinę życia szkoły: sprawozdania, analizy, dane statystyczne, obserwacje, hospitacje, zapisy w dokumentacji, badania ankietowe, opinie, wnioski, zgłoszone innowacje i projekty działań, programy, scenariusze, wykresy.